

Եռասանուց պէտք չկայ այն տեղերն՝ ուր կրակը գետնէն կը վտար ու քուրսի կը գործածուի։ Երկաթեայ լայն գաւազան մը՝ մէկ կողմանէ կրակարանին բերանը դուր ելով՝ կաթնային իրը մայր կը ծառայէ։ Բայց այս կերպով այն կերակուրները միայն կ'եփուի՜ր որոնք շատ ժամանակի պէտք չունեն, մինչ-գնալ կերակուրը՝ զ. օ. մենդէն, մանրատաւար, բակլայ եւն պտուկի մը մէջ դնելէն ետքն ունիւնու-թէն բռնելով թոնրէն կը զննեն (2 եւ 53)։ Գուրսիի վրայ եփուած կերակրաց շագին գ ժախտաւարը զմարդ շափէ աւելի կը ջնուռցանէ։ Ասկէ շատ կերակրաց հոտն ալ մարդուս վրայ անսխառ՝ աղբեղութիւն կ'ընէ։

Հայտն ալ թոնրի մէջ կ'եփեն։ Բայց որով-հետեւ այս վախճանի համար թոնրին շատ խոր բլլալու եւ լայն բերան ունենալու է, ուստի հաց եփելու համար մասնաւոր թոնրի մ'ունին։ Այս թոնրին մարդու բարձրութեամբ եւ մարդ մը մէջը առանց գժուարութեան կրնայ շարժիլ։ Սովորա-կանները շատ փոքր են։ Երկու տեսակ հաց կ'եփեն՝ սովորականը՝ օջ կամ լաւոջ (տաք բառ) եւ դրոզ։ Լոջը բարակ եւ երկայն հաց մըն է՝ դր ինչ ինչ տեղեր մեծ քանակութեամբ մէկ անգամէն եփե-լով կը շորջընեն եւ ուսածին յառա՛յ առնէ ան-գամ կը կակոյեն։ Եւ կամ երեք շորս որուն համար կ'եփեն եւ այս դեպքին մէջ չեն շորջընէր։ Հուեա ալ այս կերպով՝ բարակ հաց մը կ'եփեն, կը շորջընեն եւ կը պահեն։ Այսպիսի շուեռական հաց կերայ անգամ մ'ի Գորպատ։ Պրոզը փոքր է եւ 2—3 մատ թանձրութիւն ունի. միշտ թաքմ կը մնայ։ Հաց եփելու ժամանակ առաջուայ շորս հոգի զգալած է. մին կը բերէ կտր կարկանդակի մէ-ւաւած խմորը (զոր պէս կ'առնան), երկրորդը խմորը գլանով հարթ թախտակի մը վրայ կը պարզէ եւ երկու կնով կու տայ՝ որ հիւսկէն բարձրան-կացմանի մը վրայ առնելով՝ կը ծռի եւ թոնրի պատին վրայ կը կպցնէ, մինչ եփող կինն այս գործողութիւնս կ'ընէ՝ ուրիշ կպցուած հաց մ'առ-գէն եփուած է։ Աւերջապէս շորրորդ անձ մը նոր գուրս հանուած հացերը կը տարածէ, որպէս զի վրայէ վրայ մնալով չապականին։ Ասկէ աւելի տա-ժանիւի գործ մտածել անկարելի է։ Եփող ու խմորը գլանով պարզող կանայք ամբողջ ժամանակը նստած կը մնան։ Հայրը գուրս հանելու համար երկայն կենածայր անկիշ մը կը գործածեն՝ զոր 2 եւ 55ի մէջ կը տեսնուին։

Այս՝ քիչ մը գժուարին կերպով հաց եփելու քով՝ մտալի է եւ նախնականը։ Այսպէս ցորենն խորովելով՝ ամբողջ օրը կ'ուտեն ի զուարճութիւն կամ սպիւր կ'առնուն, թեյ հետ կը խառնեն առանց մէջը խմոր ու աղ դնելու՝ պարզապէս տաք ածխիի եւ կամ այս վախճանու կրակի երեք կողմէ դրուած հարթածեւ քարերու վրայ կ'եփեն։ Թաթարը Հայոց հացը չեն կրնար ուտել, այնպէս որ երբ հայաբնակ գիւղ մը կու գան իրր հիւր՝ ալիւր բերելու հու տան եւ վերջին կերպով իրենց հաց կը պատրաստեն։

ՈՅԳՈՅԻՆ ՓՈԳՂՈՎՐԳԵԿՈՆ ԸՌԵՑՆԵՐ

Տրալուզնի կենսաբն թաղում։

Մարդու գործ ու հոգի տուալը Աստուած է. խեղճ օրը վայրէ է, խելացին տահա ստեն ունիմ բարի է։

Ա. տարր. քոզ ու կոշիկ. գալ տարր նենին պեշիկ. նէ այծ ունիմ նէ ուլ սաստանային ականջը խուլ. թափած եղը չը լցուիր նորէն տեղը։

2 խեղ. գալու բլլայ նէ՝ մարդուս եայ սաքը պաղի կու, եայ ձեւաքը։

Անհոգի արծիւ անկարաթ մեծցեր է.

Տեփէն տիւզը էլու առնէ բան գուրս տուաւ.

Դովը մածուն կորեր է, դգալ դարեղ չկայ.

2 ար աշքը ծափէ կու քարր.

խուլը շառած ձիւզը էլըսէն մի անցիկ.

2 օրը բերդին լուրը խորճէլ տայու է։

Մարդ սր նուր մանէ՝ անոր զափաւար կը դովէ.

2 այնը տեղը քարը վրան.

խելցին հեւ քար քալէ. խենթին հեւ պաշար մ'ուտեր.

Ռերշին համար լացողին աշքը արցունք չըգար.

Ալը չգարկած փութը մի ծախեր.

Բան շունիս վկայ եղիր, պարազ շունիս՝ երաշխաւոր.

Էլէն չէ կցեր օրս առնէ, բռնէր փայանը ծեծեր է.

խուլին համար երկու անգամ՝ էզան չեն տան.

Հանք տիր պանին շլլար.

Դուք կերաք դուք խմցիք, խալիւսն իմ գլուխ անցըցիք.

Անկան Լրիկ մարդ է. մարդուն Լրիկը պարտքն է. երանի մեծախն, գատեր է երկու մաին.

Առանց հոգու պարտէ, հոգի ծախէ տուն մը առ.

Ճնճուկէ վախողը արար ցորեն չի ցանէր.

Մէկ ոչխարէն մէկ փութ կ'առնուի.

Երկու խաղը պիւկիւ մ'է.

Էլին սպայնով ու ջրով մարդու բաղնիք մի տանիր.

Եկիր պատեր ձարն է հաւեր.

Մէկ մ'ալ հարս բլլամ՝ աղէկ ձիւն կը հեննիմ.

խորհողը խոր սուկի կ'ըզի.

Միս ուտող ձաքը իր կողմէն պէլի կ'ըլլայ.

Ես քի մեռիմ՝ քու վրա՝ գուն չեմ թընդիմ վրա.

խենթին բաղարը մեծ կ'ըլլայ.

Լայն օրերու գ նեղ քալէ, նեղ օրերու լայն քալէ.

Էլը քայլցնող ծեծն է.

Գողը տունէն բլլայ՝ կովը երդիկէն գուր կը հանեն.

Անծեղին հարցուցին քի ինչու համար ամբար ան-գամ մը բոյնը կը փոխու, չեմ հաւանիմ՝ Երաւ.

Անանի չէ, գուն հառած ու կեղտոր բլլայու գ համար է որ տեղ մը չեւ կրնար կը կենայ.

Սփնոյր բեր սուսեր է, ալըստոյր մաղատանտ.

Պրոզը դատան չի տանիր.

Փոք մը հոգին համար կորնիցէն կու հոր մը հայր. Աֆին ուտողին անպատճառ քուր կը գալ.

Դրալիկիդ փորը ցուելու բլլայ, քու փորդ ալ տարէ.

կատուն մակ կը բռնէ իր փորին համար.

կերած լուկն նայէ, բռնած պահերն նայէ.

Գինովին ձեռք մի դարնէք. ան ինչորիսն վար կ'ըզի.

Աղուն կ'ուտէ՝ փէնգէ հիւրէ էտուէն կը հասցնէ.

Բան գտնող մէկ մեղք կը վաստիկի, կորսնցնողը
Հազար ու մէկ.

Աղբիւր գացող ծառաւ դարձող,
Իսկուցի ճանճը մածունին տաղաւկին կը վաթ թուի
կ'ըջնի քաղաք.

Էջը հարմիր կանչեցին զգնաց. ես փայտերնին
պակեց ըսաւ ես քերթին.

Աղջիկ տղան միտ մօր կողմի քաշէ կու.
Առաւելան կը ձագուկները ամէրը մէկ տեսնէ կու.

Մորը հաց աղին լաց.
Էլին աղտոտ եօրջանը դուռն քու վրայ մի առնէր.

Էջը ախտա չը մտած տէրը առաջ չի անցնիր.
Եւսեր տէրը ծանծա՛յ պ կու.

Քանի ունիս պիկի, բաղարը իմ եարս ես, քանի չու-
նիս պիկի, բաղարը իմ գէլս ես.

Որքան գլուխ այնքան խելք.
Կեղար քանի խառնես՝ հոտի կու.

Երեսի կաշին այնքան հաստ է քի՛ հազարիմ Հին-
գիտանն երթամ չի մաշիք.

Բեր խելք տէն՝ երթայ հանուի գայ պատկի.
Մեռած ոչխար կաշին տա՛հ չի վախնար.

Խոսքը թէք չէ ծուխթ է.
Ողջ գլուխդ աւետարանի տակ մի խոթիր.

Գիտար հեռուէն ձայն մը լսեց կողմեց թէ որո-
տում կայ, բայց երբ մտնեցաւ ձայնին տեսաւ
որ իր գրացիներ կորստա կ'ապայ.

Աստուած մասը շխտակ մարդուս աշքը չի խոթիր.
Եթէ՛րդ աղին ո՛վ որ ըլլայ ծծեն կու.

Աստուծոյ ճանիք ինկած մուկը չի ձգձկար.
Շխտակ մարդը ծուռ բան չի սիրեր. ծուռին այլ
շխտակ չ'ըսեր.

Էլին բերանը տարակ չէ որ քաշիմ ու բերանը
կապիմ.

Պէշիկին թուռն ջուր մի խմիր.
Խոսքը խօսք կը բանայ.

Ուր տեղ խաշ տեսնիմ՝ այնտեղ ժամ չ'ընիմ.
Խնամի, ուշ էկէ, անուշ էկէ.

Պարսպ տաղաւկին ձին յառաջ չի գար. մէջը լե-
ցուն գարի պէտք է.

Մարդ մարդու քով ածան է.
Շանը լափող բրէ. փայտը քոփէ հազը էրէ.

Ազդականէս ոչ միտաւ կ'ուզեմ ես ոչ այլ ձէ հէզ.
միտակ թէ ձէպէս բան մը չի գողնաւ.

Բամբասանք չէ՛ բանն առանկ է.
Սկսն մարդ իր խաշը ինք պիտի առնէ կուտկիր.

Հաւկիթ շուշի թուռն կը նստի, նայիմ քիչ ծու-
ռուկ պիտի հանէ:

Անանկ մարդ մէ քի քարը սիմէ ջուր կը հանէ.
Երեկ տաղաւկին կիկիը զուռնածի. մէկը կը շալէ
մէկը կը խաղայ.

Աղբիւրին նայէ՛ ջուրդ անոր համեմատ խարժէ.
Փարային երեսը տաք է՝ խնկնէն այլ սիրէ կու խե-
լացին այլ.

Հաւկիթը կ'ուտին կոպճները կը նետին.
Ջուրը տուողը ջուրը խմոյնն բերանը նայի կու:

ՀԱՄԱՐԵՅ

Տրպալիզմ

ՆԵՆՆ Գ. ԽՏԵՆՆ.

Գ Ե Կ Ե Մ

ՆՈՐԸԳՈՐԵՆ ԸԳՐԵՐԸ ԵՅՆԿԱՅ ԿՈՂՐՇՈՒՅՑ

(Հարսանիւ-միսն)

Ս. ՄԵԹՈԴՈՍ

(Ե. էջ 22)

Ե. Ջ. Ն. Կ

(էջ 27)

ՅՏ. Ը. Չարիքս որ լինի ուստի իցին:

Իւրի ցանկաս հարցանել զպիրանէ յարեաց, եկից ի խնդր նոցին, եւ կամիմ սակաւիկ ինչ հարցանել ցրեզ. Չարիքն թուին քեզ լի է եւ թիւնք ինչ իցին, թէ արգասիք էու թեանց:

Վ. Չ. Թուի թէ ի դէպ իցէ՛ ասել՝ թէ արգասիք էու թեանք իցին:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

Ունի. ի դէպ է կարծել՝ եթէ արգասիք անանց:

